

A *Német Demokratikus Köztársaságban* 1960-ban kiadott „A pedagógusképzés alaptervezete” c. dokumentum szerint „meg kell teremteni a legszorosabb kapcsolatot az összes pedagógiai tárgyak tanításában szokásos oktatási formák és a szocialista iskolában folyó oktató-nevelő munka gyakorlata között”. A tanulmány szerzői a fenti követelmények alapján a *jenai Friedrich Schiller Egyetem Pedagógiai Intézetének* tapasztalataiból kiindulva vizsgálják az elmélet és gyakorlat közötti kapcsolat kérdését a tanárképzésben.

A cikk bevezetőjében részletesen elemzi a kérdés megoldatlanságát és annak okait a múltban, majd az elmélet és gyakorlat speciális viszonyát elemzi a pedagógiában. A szerzők szerint a pedagógiai elméleti előadások szükségszerűen „számos gyakorlati eljárás és folyamat viszonylag magas fokú elméleti általánosítását fejtik ki. Ahol azonban nincs sem képzés, sem tapasztalat, ott a hallgató nem képes követni az ilyen általánosításokat, és nem képes megragadni a szocialista iskolánkban a valóságban végbemenő pedagógiai folyamatok sajátosságát sem”.

A gyakorlatnak a pedagógiában elfoglalt speciális szerepéből kiindulva az egyetemen folyó tanárképzésben egyensúlyt igyekeztek teremteni — az elméleti előadások rovására — az előadások, a szemináriumok, a gyakorlatok, illetve a hospitálások között. Ezt az egyensúlyt a heti egyszeri „tanulmányi nap” nagy körültekintéssel történt megszervezésével érték el. A tíz főből álló tanulmányi csoportokat az Intézet egy-egy munkatársa vezette. Különös nagy gonddal állították össze azoknak az önkéntes és jól dolgozó pedagógusoknak a gárdáját, ahol a hallgatók hospitálásaikat végezték. Az Intézet igyekezett egyben elérni azt is, hogy ezek a pedagógusok lehetőleg látogassák azokat az előadásokat, melyek megelőzték a hospitálást.

A tanulmány a továbbiakban, tételről tételre ismerteti évfolyamonként a hospitálások témáit és szempontjait. Ezek részletezésére itt nincs módunk, csak az alaposságot kívánjuk bizonyítani a II. félév 7. témájának említésével, melynek címe *Az iskola telke és épülete*. E témán belül az iskola története, felszerelése, iskolaépítési problémák, karbantartás, munkavédelmi rendeletek, csinosítás és atmoszféra kérdései szerepelnek. A fenti témákhoz még tovább részletezett megfigyelési szempontok is járulnak, melyek megkönnyítik azok kidolgozását. Az egyes témák kidolgozásáról és megfigyeléséről a tanulóknak naplót kell vezetniük. A gyakorlati képzésnek ez a módja, mely még kísérleti jellegű, nem fejeződött be. Az előzetes értékelések alapján azonban máris bizonyosodott, hogy az új módszernek számos előnye van. Igen érdekes a szerzőknek az eddigi megfigyelések alapján tett azon megállapítása, hogy a hallgatók aránytalanul nagyobb súlyt helyeznek az oktatás, mint a nevelés kérdéseire. Az elkövetkezendőkben ennek az aránytalanságnak a kiküszöbölését is feladatuknak látják.

A tanulmány befejezésekor a szerzők két fontos következtetést vonnak le. Számtalan probléma eredője, hogy a pedagógiai kérdéseket nem lehet egymástól elkülönítve kiragadni, a gyakorlati oktatás során pedig erre bizonyos mértékig szükség van. A második következtetés az előadások jellegére vonatkozik, melyeknek feladata, hogy a tapasztalatok alapján a tanultak szintézisét jelentsék.

A szerzők végül annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy a kísérlet eredményei nyomán az 1961/62. tanévben még eredményesebbé tehetik a hallgatók pedagógiai kiképzését.

Jáki László